

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor: Alena Moravcová

Název práce: Geografie místního regionu na příkladu Říčanska

Vedoucí práce: RNDr. Pavel Chromý, Ph.D.

Oponent: Mgr. Petr Váně

MORAVCOVÁ, A. (2010): Geografie místního regionu na příkladu Říčanska. Diplomová práce. UK v Praze, PŘF, KSGRR, Praha, 78 s. + 11 příloh.

Předložená diplomová práce má celkem 78 stran textu, na konci práce je zařazeno 11 příloh (vesměs se jedná o doplňující materiály k pracovním listům, které by v textu působily rušivě, příp. dotazníky se zpětnou vazbou od pedagogů z praxe). Přímou v textu je pak zařazeno celkem 8 tabulek a 10 obrázků. Práce je strukturována do čtyř hlavních kapitol (včetně úvodu a závěru), které jsou dále členěny na menší oddíly. Práce obsahuje obvyklé požadované náležitosti jako abstrakt či seznam použité literatury a zdrojů. Já osobně bych pro lepší orientaci v diplomové práci ještě doplnil seznam tabulek a obrázků, příp. použitých zkratk.

Po formální stránce se jedná o poměrně zdařilou práci. V textu je citována použitá literatura, prameny jsou uváděny i v případě převzatých tabulek a obrázků. Tabulky, obrázky i přílohy jsou pak prostřednictvím odkazů vhodně propojeny s textem. Závažné nedostatky jsem neshledal ani po stránce jazykové. Pravopisné chyby či překlepy se vyskytují v minimální, a tedy přijatelné, míře. Práce má odpovídající kvalitu i po stránce stylistické.

Autorka dodržela hlavní zásady tvorby diplomových prací. To se týká uvedení cílů práce a základních výzkumných otázek v úvodní kapitole stejně jako popsání použité metodiky. Jedinou drobnou připomínku bych měl k závěru práce, kde by autorka mohla přehledněji shrnout a více diskutovat odpovědi na stanovené výzkumné otázky. V textu jednotlivých kapitol napříč celou prací však lze odpovědi na položené výzkumné otázky nalézt a cíle formulované v úvodu práce se tedy podle mého názoru podařilo naplnit.

V rámci kapitoly týkající se teoretických východisek práce kolegyně Moravcová zasadila danou problematiku do širších teoretických rámců. Tématika místního regionu je diskutována jednak z pohledu geografického (vymezování a typy regionů) a jednak z pohledu didaktického (místní region ve výuce, návaznost na RVP atd.). Na základě syntézy těchto dvou pohledů a diskuze jednotlivých pojmů a přístupů k výuce místního regionu jsou pak v závěrečném oddílu kapitoly formulovány obecné cíle výuky místního regionu.

Hlavní a bezesporu také nejpřínosnější část diplomové práce tvoří kapitola, která se týká tvorby konkrétních úkolů/pracovních listů zaměřených na výuku místního regionu na příkladu mikroregionu Říčany. Pro tento účel autorka vybrala čtyři témata, která pak detailně rozpracovala pro potřeby výuky místního regionu na základních školách. Jedná se o témata vymezení místního regionu, dopravní poloha místního regionu, proces suburbanizace v místním regionu a turistický průvodce po místním regionu. Je nutno podotknout, že jednotlivá témata na sebe poměrně dobře navazují, přičemž výstupů/výsledků úkolů jednoho tématu lze využít při řešení tématu dalšího. Tématické celky mají jednotnou strukturu, která obsahuje charakteristiku problému ve zvoleném regionu, metodickou příručku pro učitele, specifické cíle úkolů a samotný pracovní list.

K pracovním listům bych však měl několik drobných připomínek. Vzhledem ke skutečnosti, že pracovní listy byly primárně koncipovány pro žáky základní školy, jeví se některé úlohy jako relativně náročné, zejména kvůli většímu množství textu a nutnému dalšímu vysvětlování některých pojmů. Některé úkoly (např. diskuzní) je pak možná zbytečné zařazovat na pracovní listy, ale lze je realizovat například jen ústní formou, společným brainstormingem apod. Možná je škoda, že v práci (například v přílohách, v textu by působily

rušivě) nejsou zařazeny pracovní listy v takové grafické podobě, v jaké by byly předkládány žákům (včetně zařazených obrázků, mapek či volného místa pro psaní odpovědí), což ostatně potvrzují i učitelé z praxe, kteří kolegyni Moravcové poskytli zpětnou vazbu (mimořádně do práce vhodně začleněnou). Aplikace pracovních listů v celém rozsahu by tak pro žáky i učitele základní školy byla časově a metodicky dosti náročná. Na druhou stranu by se však úkoly daly docela dobře řešit v rámci nějaké alternativní formy výuky (např. projektová výuka). Autorce bych ještě doporučil, aby se v rámci formulace specifických cílů pracovních listů snažila preferovat spíše aktivní slovesa, což by jí mělo usnadnit případné ověřování naplnění stanovených cílů.

Mé připomínky ovšem nemění nic na skutečnosti, že autorka jednotlivá témata rozpracovala velmi kvalitně a v případě úspěšné realizace výuky podle těchto pracovních listů si žáci osvojí či procvičí nejen celou řadu znalostí o místním regionu, ale také velmi užitečných praktických dovedností uplatnitelných v budoucím životě (práce s informačními zdroji, práce s počítačem a počítačovými programy, komunikace s úřady apod.). Jednotlivé úlohy v pracovních listech podněcují a motivují žáky k aktivnímu přístupu, čímž odpovídají současným požadavkům výuky místního regionu podle rámcových vzdělávacích programů. Jako nejzdařilejší bych v tomto smyslu vyzdvihl například úkoly týkající se práce a komunikace s jednotlivými úřady či práce s dopravní polohou a jízdami řády. Autorka bere v potaz také mezipředmětové vztahy a volbou některých témat dokázala vhodně zdůraznit specifiku konkrétního regionu (suburbanizace). Většinu úkolů však lze, samozřejmě po určitých úpravách, aplikovat v kterémkoli z regionů Česka, v čemž spatřuji další přínos této diplomové práce.

Na závěr Vaší ústní prezentace se, prosím, ještě pokuste zamyslet nad tím, zda existují i další možnosti výuky místního regionu (tedy s výjimkou pracovních listů).

Předložená diplomová práce podle mého názoru splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu. I přes výše uvedené připomínky se domnívám, že Alena Moravcová postupovala při zpracování své diplomové práce svědomitě, a práci tudíž doporučuji k obhajobě.

Mgr. Petr Váně

V Rožmitále pod Třemšínem dne 17. května 2010